

Uitwerking

De duivel in ons midden

Simon van der Lugt

Ik preekte eens over zondag 34 van de Catechismus, de uitleg van het eerste gebod (v&a 94). Ik beperkte mij deze keer tot de toverij. Een jonge man vertelde in de dienst iets over zijn verleden met paranormale krachten. In de preek ging ik in op de gevaren van wicca (de moderne hekserij). Daags erna werd ik aangesproken door een jong lid van de gemeente, afkomstig uit Kameroen. Hij wilde met me praten over voodoo en de effecten ervan in zijn leven nu in Nederland.

Voodoo in Nederland

Het verbaast me niet. Zolang wij zwijgen over deze werkelijkheid van boze geesten en kwade machten, zullen allochtone leden van de gemeente er niet gauw over beginnen. Zij zijn bang voor gek versleten te worden. Of zij menen dat zij de enigen zijn die er ervaring mee hebben. Maar als je erover begint, blijkt er de openheid te komen die zij verlangen. Want angst voor boze geesten is niet ver weg, ook niet in Nederland. In de grote steden in ons land werken occulte genezers en waarzeggers uit Afrika, Azië of Zuid-Amerika.

Maar niet alleen de vreemdeling in ons midden is of blijft er mee bezig. Moderne heksen zijn trendy vrouwen, welgevormd, goed bespraakt en opgeleid. Spiritualiteit kan weer tegenwoordig, maar de bijbelse Christus komt er niet in voor; of alleen op de maat van de menselijke wens gesneden.

Negeren en bestraffen

Het is dus terecht dat wij aandacht vragen voor de wereld van de boze geesten. Maar we kunnen het ook overdrijven. Nuchterheid is weldadig. Geef de duivel niet meer aandacht dan nodig is. Want hij zal het gebruiken om wantrouwen en angst te bewerken. Soms maken christenen zich zo druk om de onzichtbare geesten aan te wijzen, dat het lijkt alsof het een extra meerwaarde heeft boven de wereld van het zichtbare. Dat is onterecht. God heeft het zichtbare én het onzichtbare geschapen en in beide kan het kwaad huizen. De onzichtbare wereld is geen grotere dreiging dan de zichtbare. Gewoon negeren is al een hele stap om de duivel af te weren.

Maar het is niet wijs om de bewust gezochte contacten met de boze als onbelangrijk af te doen. De getuigenissen van mensen die loskwamen van occulte zaken, zijn te ingrijpend om er luchtig aan voorbij te gaan. Bepaalde charismatische kerken houden er een dienst van bevrijding op na. Het nadeel daarvan is dat het lijkt alsof je het mechanisme van bezweren in een door jezelf georganiseerde sessie in de hand hebt, dat je Gods ingrijpen kunt bestellen op jouw uur. Maar van de weeromstuit moeten wij als gereformeerden niet de werkelijkheid van de occulte belasting negeren. Als iemand zich bewust met het dienen en aanroepen van de duivel heeft bezig gehouden kan dat geestelijke en lichamelijke effecten hebben (stemmen, visioenen, nachtmerries, blokkade van het gebed, onreinheid etc.).

Stel dat de Heer zo'n situatie op mijn pad als predikant brengt en mij innerlijk overtuigt dat hier sprake is van een werkzame boze geest, dan sluit ik niet uit dat ik in de naam van de Heer de boze geest zal bestraffen.

Een aangrijpend verhaal van zendeling Hans Vonkeman uit Afrika, die een boze geest uitdreef, sluit zo af: ‘Geen imitantjes van de Heer worden, en links en rechts handen opleggen onder het uitspreken van geladen woorden. We zouden trouwens gauw genoeg tegen de lamp lopen. Zijn eenmaal de woorden gezegd, dan blijft er een akelige stilte achter waarin alles blijft zoals het is. ... Soms kan een mens in een situatie terecht komen, met de rug tegen de muur gedrukt. Waarvan we vroeger zongen: ik werd benauwd van alle zijden ... dat we het aandurven het in Zijn naam de Boze aan te zeggen. Maar hiervoor kunnen wij elkaar geen regels voorschrijven’ (p.44-45).

Het Amerikaanse dorp Antioch komt in de ban van Brandon Nichols. Deze jongeman verricht wonderen. Velen lopen hem achterna, maar sommigen twifelen. Eén van hen is Travis Jordan. Deze Travis was predikant en heeft bijna drie jaar geleden zijn vrouw verloren. Een satanische moord. Het deed hem zijn geloof bijna verliezen. In de loop van het verhaal blijkt dat Brandon Nichols een man is, die na een geweldig trauma zijn ziel aan de duivel heeft verkocht. Door hem worden inwoners van het dorp door boze geesten bezet. Dankzij het uitdrijven in de naam van Jezus door een predikant worden mensen vrijgemaakt van de boze. Maar de kwaadaardige Brandon sterft met de kreet 'loop naar de hel!' als Travis hem in zijn stervensnood Christus verkondigt.

Dit is kortweg de strekking van The Visitation (HOM Vision, Spakenburg, 2006, 12 jaar en ouder), een speelfilm gemaakt naar aanleiding van het gelijknamige boek van Frank Peretti uit 1999. De werking van demonen blijkt in woorden en daden van hen die bezeten zijn. De uitdrijving wordt verbeeld door talloze vliegen die onder geschreeuw de mond van de bezetene verlaten. Geen aangename kost, wel inzichtgevend in de manier waarop bepaalde christenen de werkelijkheid geestelijk bekijken en de demonenuitdrijving praktiseren.

Gebedsverhoring

Eerder dan de bevelende vorm zullen wij de vragende, smekende vorm gebruiken: het gebed om Gods ingrijpen. In het gebed dat Jezus ons leerde is de aanwezigheid van de boze erkend: ‘breng ons niet in beproeving, maar red ons uit de greep van het kwaad.’ Weliswaar wijst de uitleg van de Catechismus (v&a 127) op drie doodsvijanden (duivel, wereld en ons eigen vlees), maar de boze wordt in de zesde bede met name genoemd. De aanvechtingen gaan continu door, zo belijden wij. Wellicht ervaren wij dat het meest in de verleidingen van geld, jaloezie of welvaart, maar het occulte is daarin zeker begrepen. Het gebed is dan dat God ons leven zo bestuurt dat Hij ons niet laat komen in situaties die ons te machtig zijn. Of dat Hij ons in de strijd niet laat ondergaan. Hierbij is onze verantwoordelijkheid ingeschakeld (wie de verleiding en de duivelse krachten bewust opzoekt...), maar het gebed vraagt om Gods actie allereerst. Dat Hij zo goed wil zijn om onze wegen ver van het kwaad weg te houden. Dank God als de wereld van de boze geesten op bepaalde manier niet je leven bereikt (geen nachtmerries, stemmen of klopgeesten). Het is een verhoring van gebed.

Vertrouwen

Ten slotte: Gods beschermende werking in ons leven voltrekt zich veelal onzichtbaar. De engelen zijn onzichtbaar en voeren als trouwe dienaren de opdrachten uit om de heiligen te beschermen (Heb. 1:14). Als wij verhalen horen van mensen die van hen een glimp opvangen, is er geen reden tot overmatige drukte. De Heer werkt gewoon onzichtbaar door en vraagt van ons Hem daarin te vertrouwen. Er is geen zichtbaar bewijs van het bestaan van goede geesten voor nodig. Zo is het ook met de aandacht voor boze geesten: goed, maar beperkt nuttig. Ons rest de Heer te loven, die hemel en aarde, met alles wat geschapen is, in stand houdt en zo regeert dat niets ons overkomt buiten zijn wil. Dat leidt, volgens de Catechismus (v&a 28), tot geduld, dankbaarheid en vertrouwen. Daaraan hebben wij onze handen vol.

Literatuur

Marloes van der Welle, *Het geheim van de godin*, Medema, Vaassen, 2005.

Hans Vonkeman, *Door Zoeloes geboeid. Zendingsontmoetingen in Afrika*, Kok, Kampen, 1995.

Verwerking

1 Stelling

De boeken van Harry Potter kunnen alleen kwalijke invloed op je hebben als je er toch al gevoelig voor bent. Anders niet.

Werkvorm **Driehoeksdiscussie**

- Schrijf de stelling op een bord of groot vel papier.
- Hang in drie hoeken één vel papier met 'ja' – 'nee' – 'weet niet' .
- Lees de stelling voor en laat iedereen reageren door te gaan zitten of staan in een van de hoeken. Zo ontstaan er drie groepen.
- Elke groep gaat in de hoek de argumenten voor de stelling schrijven.
- Daarna gaan de 'hoeken' met elkaar in gesprek. Van mening veranderen is letterlijk van plaats veranderen.

2 Gothics

Laat één of twee personen informatie zoeken over Gothics: geschiedenis, leefstijl, muziek. Informeer de groep hierover en bespreek met elkaar de volgende vragen:

- Is het slechts een wat sombere levensstijl met donkere kleding? Of komt deze levenswijze uit een of andere duistere bron voort?*
- Hoe reageer je of zou je reageren wanneer je iemand met deze levensstijl ontmoet?*

Werkvorm **Carrouselgesprek**

- Zet stoelen tegenover elkaar.
- Bespreek vraag a met degene die tegenover je zit.
- Schuif na twee minuten allemaal een plaats naar links op en ga weer in gesprek.
- Doe dit tot je weer tegenover de eerste persoon zit met wie je begonnen bent.

Herhaal alles voor vraag b.

Bespreek daarna alles in de grote groep. Bewaak de tijd!

Glaasje draaien

Stel: je krijgt contact met iemand die bezig is geweest met glaasje draaien. Hij voelt zich door boze machten aangevallen.

Hij vraagt je hulp. Hij wil ermee breken en onder de bescherming van Jezus Christus komen. Wat moet er gebeuren?

Werkvorm **Inleefoefening**

- Geef iedere deelnemer een paar minuten tijd om te bedenken wat er zou moeten gebeuren.
- Schrijf vervolgens de verschillende oplossingen op een bord of een groot vel papier.
- Bespreek eventuele voor- en tegenargumenten met elkaar.

Lutherlied

Bespreek het Lutherlied *Een vaste burcht is onze God* (Gez. 12 of 1, Geref. Kerkboek).

Werkvorm Zweedse methode

Geef een kopie van deze tekst en laat ieder dit voor zichzelf lezen en met behulp van tekens aangeven wat hij/zij ervan vindt.

- Een ? als iets onduidelijk is: je begrijpt het niet.
- Een ! als er een lichtje gaat branden: nu begrijp je het!
- Een -> als een gedeelte je raakt.
- Onderstreep wat volgens jou de kern van het lied is.

Bespreek in kleine groepjes punt voor punt waar tekens geplaatst zijn.

Bespreek ook het onderstreepte en de volgende vraag: *hoe komt de boze hierin ter sprake en wat staat daartegenover?*